

Javaslata Fizikus Bizottság távlati /1955-56. évi/ könyvkiadási tervére

1./Gombás Pál: Kvantummechanika.

Lektorok: Gáspár Rezső és Horváth János
 Szerkesztő: Ladányi Károly
 Terjedelme: kb. 20 iv
 Példányszám: 1000.

Magyar nyelven nincsen forgalomban olyan kvantummechanikai kézikönyv, amelyik nem túl nagy matematikai előismereteket feltételezve tárgyalná a hullámmechanika alapjait. Gombás Pálnak ilyen irányu magyar nyelvű munkái pedig kifogytak, idegen nyelvű munkái pedig magyar nyelven még nem jelentek meg.

2./Jánossy Lajos: Ütközések statisztikája.
/magyar és idegen nyelven/

Lektorok:
 Szerkesztő:
 Terjedelme: kb. 25 iv
 Példányszám: 500 magyar,
 1200 idegen nyelvű.

A könyv az atomi ütközések statisztikájával foglalkozik és egyrészt a szerző régebbi és újabb kutatásait foglalja össze, másrészt az ezzel a tárgykörrel foglalkozó irodalmi eredményeket tárgyalja. A könyv nagy érdeklődésre tarthat számot a külföldi olvasók számára is és ezért fontos, hogy valamilyen idegennyelvű kiadvány formájában is megjelenjen.

3./Jánossy Lajos: Kozmikus sugárzás.

Lektorok: Marx György és Náray Zsolt
 Szerkesztő: Fenyves Ervin
 Terjedelme: kb. 30 iv
 Példányszám: 500

A könyv a kozmikus sugárzás elméletével és a kísérleti eredményekkel foglalkozik a legújabb kutatási eredmények figyelembevételével. Ennél fogva nemcsak a magyar szakirodalomban hézgapótló, de világirodalmi szempontból is igen fontos.

4./Szalay Károly és Simonyi Károly: Kísérleti atommagfizika.
/esetleg két kötetben./

Lektorok: Bozóky László és Kaffka Károly
 Szerkesztő: Csongor Éva és Erő János
 Terjedelme: kb. 25 iv
 Példányszám: 1000

A hazai fizikai kutatások egyik súlyponti területe a magfizika. Erre a területre készülő és munkájukat kezdő fiatal kutatóknak nagy szüksége van arra, hogy a külföldi irodalomból szerzett ismereteiken felül az atommagfizika kísérleti elveit és módszereit hazai szerzők tollából

is áttekinthessék, mert ebben nyilvánvalóan a hazai viszonylatban lényeges problémák kerülnek részletesebb tárgyalásra már a hazai tapasztalatok alapján.

5./Szalkay Ferenc és Nagy Elemér: Optika.

Lektorok: Bernolák Kálmán és Bottka Pál

Szerkesztő: Uzsoki Miklós

Terjedelme: kb. 30 iv

Példányszám: 1000

A Fizikai Állandó Bizottság azért javasolta ennek a könyvnek a megírását, mert szükségesnek tartja, hogy magyar nyelven megjelenjen egy olyan munka, amelyik a lefordításra kerülő Born "Optika" c. könyvével kevésbé elvont és a modern optika lényeges problémáit kellő szabotossággal tárgyalja.

6./Simonyi Károly: Az elektromágneses tér és mozgó részecskék kölcsönhatása.

Lektorok:

Szerkesztő:

Terjedelme: 30 iv

Példányszám:

A kézirat 1954. október 1-re elkészül.

A könyv a klasszikus elektrodinamika segítségével azokat a kérdéseket tárgyalja, amelyek a ma fejlődésben lévő és így az érdeklődés előterében álló készülékek működésével vannak közvetlen kapcsolatban. A kvantumelektrodinamika elemei csak azért szerepelnek, hogy ezzel a könyv összekötő kapcsolatot teremtsen azok számára, akik elméleti téren akarják magukat továbbképezni.

Bár a könyv önmagában lezárt egész, a szerző Elméleti Villamosságtan c. könyvével van összehangolva úgy, hogy mindazon fogalmak és törvényszerűségek, amelyek ismeretét feltételezi, részletesen kifejtve megtalálható az Elméleti Villamosságtan c. könyvben.

7./Dirac: Kvantummechanika.

/The Principles of Quantum Mechanics/

Fordító: Horváth János

Lektor: Kisdí Dávid

Szerkesztő: Marx György

Terjedelme:

Példányszám: 500

Kiadója: Oxford Clarendon Press

Kiadás éve: 1947.

A könyv a kvantummechanika egyik legalapvetőbb összefoglalása. Mint ilyen a fizika "klasszikus" könyvei közé sorolható. Ezen "klasszikus" szempont tekintetbevételével célszerűnek látszik a kiadást lefordítani.

A fordítást javasolja a Fizikus Bizottság Könyv- és Folyóiratkiadó Albizottsága.

8./N. Planck: Előadások a hőszugárzás elméletéből.

/Vorlesungen über die Theorie der Wärmestrahlung/

Fordító: Nagy Károly
Lektor: Varsányi György
Szerkesztő: Fényes Imre
Terjedelme:
Példányszám: 500

Kiadója: Leipzig, Ambrosius Bartn.
Kiadás éve: 1906.

A modern fizika alapvető kérdéseinek klasszikussá vált tárgyalását adja és magyar nyelven való megjelenése elméleti fizikai irodalmunk színvonalát igen nagy mértékben emelné és hozzájárulna ahhoz, hogy anyanyelvünkön olvashatnák az utolsó félszázad egyik legnagyobb fizikusának talán legjelentősebb művét.

A fordítást javasolja Novobáczky Károly akadémikus.

9./A. Sommerfeld: Atomszerkezet és spektrálvonalak I.-II.kötet.
/Atombau und Spektrallinien/

Fordító: Soari Ottó
Lektor: Berencs Ferenc
Szerkesztő: Neugebauer Tibor
Példányszám: 500
Terjedelme: I.köt. 17 iv
II.köt. 23 iv

Kiadója: Wiesbaden, Dietrich
Kiadás éve: I.köt. 1949
II.köt. 1947.

Sommerfeld könyve alapos részletességgel tárgyalja az atomhéj szerkezetét és második kötetében a hullámmechanikának "klasszikus" összefoglalását adja.

A fordítást a Fizikus Bizottság Könyv- és Folyóiratkiadó Albizottsága javasolja.

10./F. Kohlrausch: Gyakorlati fizika. I.-II.kötet
/Practische Physik I.-II.kötet/

Fordító: Szilvássy Árpád
Cornides István
Lektor: Szigeti György
Szerkesztő: Léviusz Ernő
Terjedelme: I.köt. 34 iv
II.köt. 36 iv
Példányszám: 2000

Kiadója: Taubner, Leipzig.
Kiadási éve: I.köt. 1950.
II.köt. 1951.

Kohlrausch "Practische Physik" című műve a laboratoriumi mérési módszerek és eljárások klasszikus hazai könyve. Laboratoriumban dolgozó fizikusok és vegyészek számára egyaránt alapvető fontosságú. A könyv kiadása a hazai gyakorlati fizikai irodalom jelentős gazdagodását jelenti.

A fordítást javasolja a Fizikus Bizottság Könyv- és Folyóiratkiadó Albizottsága.

11./Irene Curie: Természetes rádióelemek.
/Les Radioelementes naturels/

Fordító: Hankiss János
Lektor: Szalay Sándor
Szerkesztő: Bozóky László

Kiadója: Hermann et Cie Editeurs
Paris.
Kiadás éve: 1946.

Terjedelme: 12 iv
Példányszám: 1500

A könyv a rádióaktivitás "klasszikus" kézikönyvének tekinthető és mint ilyen a fordítás hézagpótló lesz a magyar nyelvű irodalomban és széles érdeklődésre tarthat számot a fizikusok és a rokontudományok képviselői részéről.

A fordítást Szalay Sándor levelező tag javasolja.

12./E. Schrödinger: Statisztikus termodinamika.
/Statistical Thermodynamics/

Fordító: Debreceni Elméleti Fizikai Intézet munkaközössége

Kiadója: Cambridge, At The University Press
Kiadás éve: 1948.

Lektor: Novobátzky Károly

Szerkesztő: Fényes Imre

Terjedelme: 4 iv

Példányszám: 500

A könyv előszavában maga a szerző s a Math.Rev.-ben C.C. Torrence is kiemeli, hogy a könyv legnagyobb érdeme, hogy más könyvekben rendszert elkallódó lényeges kérdések részletes tárgyalását adja s rámutat a statisztikus termodinamikában szokásos eljárások hibáira és körülhatárolja ezen eljárások érvényességi területeit. Nem tekinthető bevezető jellegű munkának, de a benne felvetett problémák világos látása nélkül hiányos maradna azok tudása, akiket akár közvetlenül, akár közvetve érdekel a statisztikus mechanika fejlődése. Hínosan könyvének magyar nyelvű kiadása mellett a magyar fizikusok ezt is haszonnal forgathatják. A könyvet a Szovjetunióban is lefordították és más idegen nyelvű kiadás is megjelent.

A fordítást javasolja Fényes Imre, a fizikai tudományok kandidátusa.

13./L.V. Grosev és I.F. Sapiro: Az atommagok spektroszkopiája.

Fordító: Berényi Dénes és Berencz István

Kiadója: Gosztyehizdat, Moszkva.
Kiadási éve: 1952.

Lektor: Szalay Sándorné

Szerkesztő: Medveozky László

Terjedelme: 27 iv

Példányszáma: 500

A lefordításra javasolt könyv a modern atommagfizika kutatás igen fontos tárgykörét foglalja össze. Az atommag szerkezetének megismerésében a legfontosabb kísérleti adatokat az atommag spektroszkopiai eredményei szolgáltatják, amelyek által lehetővé válik a magok energia állapotainak, ill. term-sémáinak összeállítása. Összefoglaló irodalom, mely a kísérleti módszereket és az eddigi eredményeket is egyaránt tárgyalja Philipp: Kernspektren - már sok tekintetben elavult - 1937-ben Liposéban megjelent művét kivéve, világviszonylatban sinosen. Eppen ezért Grosev könyve nagyjelentőségű és hézagpótló munka.

Kívánatos, hogy a hazai atommagkutatás és elsősorban a kísérleti atommagfizika további fokozottabb fejlődése érdekében Grosev és Sapiro ezen könyvének lefordítása által az atommagspektroszkopia módszerei és ered-

ményei könnyebben hozzáférhetőek és szélesebb körben ismeretesek legyenek.

A fordítást javasolja Medveszky László adjunktus.

14./V.M. Lopuhin: Elektromágneses rezgések és hullámok gerjesztése elektronnyalábok segítségével.
/Vozbuzsenije elektromagnitnoh Kelebanii i voln elektronimi potokami/

Fordító: Ragály Miklós
Lektor: Faragó Péter
Szerkesztő: Valkó Iván Péter
Terjedelme: 20 iv
Példányszám: 1000

Kiadója: Gosztyehizdat, Moszkva.
Kiadás éve: 1953.

A könyv magas színvonalú és tömör, anélkül, hogy nehezen érthető lenne. A klystron és a haladó hullámu cső problémáit tárgyalja elsősorban a fizikus szemszögéből, de az elektroncsövek technikájának kutatói is sokat tanulhatnak belőle.

A könyv először az üregrezonátorok gerjesztését tárgyalja, azután alkalmazza azt az együreges klystronra. A továbbiakban a tápvonalak gerjesztése, majd periodikus határfeltételekkel bíró rendszerek elektronikája, a spirál hullámvezető tulajdonságai és a haladóhullámu cső következnek. Az utolsó fejezet az elektronhullámu csövet tárgyalja, az elektronok sebessége eloszlásának figyelembevételével. A függelékben néhány fontos kérdés /tértöltés, ütközés, stb./ részletes kifejtése található.

Fordítása és kiadása annál is inkább indokolt, mert eddig a tárgyról csak nyugati - főleg amerikai könyvek álltak rendelkezésre, ami a magyar olvasóban hamis felfogást kelthetett a szovjet tudomány állásáról, Lopuhin könyve, amely természetesen az egész világon történt kutatásokról számot ad, főleg Vlaszov nagyjelentőségű elméletén alapszik.

A fordítást javasolja Valkó Iván Péter, a műszaki tudományok kandidátusa.

15./F. Seitz: Szilárd testek modern elmélete.
/The Modern theory of Solids Contents/

Fordító: Nagy Elemér
Lektor: Boros János
Szerkesztő: Hoffmann Tibor
Terjedelme: 44 iv
Példányszám: 600

Kiadója: Mc Graw, New-York.
Kiadás éve: 1940.

Seitz könyve a szilárd testek kvantummechanikájával foglalkozik. Célja az, hogy csak alapösszefüggések felhasználásával konzekvens módon kiszámolhassuk a szilárd testek egyes jellemző tulajdonságait pl. a kristályszerkezetet, kötési energiát, elektromos- és hővezetőképességét, optikai viselkedést, mágneses tulajdonságokat, stb. Ezeket a számításokat teljes részletességgel, magas színvonalon ismerteti. A könyv nemcsak a magyar, hanem az egész világirodalomban is hűzágpótló szerepet tölt be. Több amerikai kiadáson kívül nemrégén oroszra is lefordították.

Mindazok számára, akik szilárd testekkel kapcsolatos kutatásokkal foglalkoznak, vagy csupán alapos ismeretet akarnak a tárgyról szerezni feltétlenül szükséges.

A fordítást javasolja a Fizikus Bizottság Könyv- és Folyóiratkiadó Albizottsága.

Budapest, 1954. február 16.

Alexits György s.k.

a Könyv- és Folyóiratkiadó Bizottság
titkára